Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Puolustuspoliittinen osasto

Muistio

13.6.2017

Suomen mahdollinen osallistuminen Ison-Britannian johtaman Joint Expeditionary Force (JEF) joukon toimintaan

Naton Walesin huippukokous vahvisti vuonna 2014 uuden kehysvaltiokonseptin, jonka tarkoituksena on kehysvaltioiden johdolla ylläpitää ja kehittää sotilaallisia valmiuksia Euroopassa. Tähän saakka Iso-Britannia ja Saksa ovat ottaneet tehtävän johdettavakseen. Suomi ja Ruotsi on kutsuttu osallistumaan molempien kehysvaltioryhmien toimintaan Naton kumppanimaina. Tammikuussa 2017 tehdyn TP-UTVA linjauksen mukaisesti Suomi osallistuu Saksan johtaman kehysvaltioryhmän toimintaan.

Ison-Britannian johtaman kehysvaltioryhmän käytännön yhteistyö keskittyy Joint Expeditionary Force -joukon (JEF) ympärille. Vaikka kehysvaltiokonsepti on Naton aloite, JEF toimii monikansalliselta pohjalta, Ison-Britannian johdossa. Kehysvaltioryhmässä ovat tällä hetkellä mukana Ison-Britannian lisäksi Alankomaat, Latvia, Liettua, Norja, Tanska ja Viro. JEF-yhteistyön tavoitteena on tukea siihen osallistuvien maiden joukkojen ja suorituskykyjen sekä kriisinhallintavalmiuksien kehittämistä ja ylläpitämistä. JEF ei liity Naton eteentyönnettyyn läsnäoloon (Enhanced Forward Presence, EFP) Baltiassa, vaikka Iso-Britannialla on Viron osalta kehysvaltiorooli myös siinä.

JEF-joukon toiminta on käynnistynyt vuonna 2016 ja joukon on tarkoitus saavuttaa täysi operatiivinen valmius vuoden 2018 puolivälissä, jonka jälkeen saavutettua kykyä ylläpidetään ja kehitetään edelleen. Joukon valmiutta, suorituskykyä ja yhteistoimintakykyä kehitetään laaja-alaisesti ja tässä merkittävä rooli on yhteisellä koulutus- ja harjoitustoiminnalla. Täyden operatiivisen valmiuden saavuttamisen jälkeen joukkoa tai sen osia voidaan käyttää operaatioissa, kriisinhallinnassa tai muussa kansainvälisessä toiminnassa kunkin osallistuvan maan kansallisten päätösten mukaisesti.

Suomi on saanut sotilaallisella tasolla kutsun osallistua joukkoon. Lisäksi Iso-Britannia on pitänyt asiaa esillä keskusteluissa Suomen ja Ison-Britannian puolustusvoimien ja puolustusministeriöiden välillä. Iso-Britannia on pyytänyt vastaavalla tavalla myös Ruotsia mukaan.

Suomen mahdollista osallistumista JEF:iin on käsitelty mm. kevään ja syksyn 2016 kriisinhallintakatsauksien yhteydessä. Suomen osallistumismahdollisuuksia on selvitetty valtiojohdon linjausten mukaisesti. Eduskuntaa on informoitu mahdollisesta osallistumisesta ulkoasiainministeriön kriisinhallintakatsauksissa (14.4.2016, 30.9.2016, 23.3.2017). Lisäksi puolustusministeri on ollut puolustusvaliokunnan kuultavana asiasta maaliskuussa 2017. Osallistumista on käsitelty myös asiantuntijakuulemisissa. Osallistumismahdollisuuksien selvittäminen on mainittu myös ulkoasiainministeriön eduskunnalle toimittamassa EU:n taisteluosasto-osallistumisen hyötyjä koskevassa selvityksessä 3.4.2017.

Suomen osallistumismahdollisuuksia JEF:iin on selvitty puolustushallinnossa yhteistyössä Ison-Britannian puolustushallinnon kanssa. Suomen osallistuminen perustuisi kansallisten suorituskykyjen kehittämistarpeeseen. Osallistuminen syventäisi Suomen ja Ison-Britannian yhteistyötä ja kehittäisi puolustusvoimien suorituskykyä, yhteistoimintakykyä ja valmiutta. Suomen osalta osallistuminen tarkoittaisi käytännössä joukkue- tai komppaniatasoisen joukon tai pienempien erikoissuorituskykyjen nimeämistä joukkoon sekä yhden tai useamman esikuntaupseerin asettamista esikuntatehtäviin.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

Toimintaan osallistuminen edellyttäisi liittymistä joukon perustamista koskevaan yhteisymmärryspöytäkirjaan (Foundation Memorandum of Understanding, MOU), jonka Iso-Britannian puolustusministeriö on tehnyt muiden joukon toimintaan osallistuvien maiden puolustusministeriöiden kanssa. Liittyminen MOU:hun tapahtuu liittymisasiakirjalla (Note of Joining, NOJ). Joukon saavutettua täyden toimintavalmiuden vuoden 2018 kesällä, tehdään uusi yhteisymmärryspöytäkirja toimintaan osallistuvien kesken.

Suomen osallistuminen JEF:iin ei tarkoittaisi sitoutumista mahdollisiin operaatioihin, kriisinhallintaan tai muuhun kansainväliseen toimintaan, kuten se ei tarkoita sitä muissakaan joukkopooleissa (EU, Nato, YK). Suomen mahdollisesta osallistumisesta linjattaisiin ja päätettäisiin erikseen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Ruotsi on tarkastellut osallistumista JEF-joukkoon läheisessä yhteistyössä Suomen kanssa sekä sotilaallisella että poliittisella tasolla. Suomen ja Ruotsin puolustusministeriöt ovat tehneet yhteisen arvion osallistumisesta ja sen hyödyistä. Arviossa todetaan mm. että Suomen ja Ruotsin osallistuminen JEF:iin täydentäisi ja vahvistaisi mahdollisuuksia yhteistoimintakyvyn ja turvallisuuden rakentamiseen läheisten kumppanien kesken.

Suomen ja Ruotsin mahdollista osallistumista koskevat kansalliset poliittiset linjaukset tai päätökset tehdään kansallisten menettelyjen mukaan molemmissa maissa erikseen. Lisäksi Iso-Britannia toimittaa molemmille maille kutsut yhteistyöhön osallistumisesta.

Suomen osalta valmisteluissa on arviointivaiheen jälkeen lähdetty siitä, että Suomi valmistautuu osallistumaan Ison-Britannian johtamaan Joint Expeditionary Force (JEF) joukkoon ja puolustusministeriö valmistautuu liittymään joukon perustamista koskevaan yhteisymmärryspöytäkirjaan. Lopullinen poliittinen linjaus osallistumisesta tehdään Suomen vastaanotettua Iso-Britannian kutsun. Valmisteluissa varaudutaan mahdollisuuteen, että Suomi ja Ruotsi voisivat allekirjoittaa omat liittymistä koskevat erilliset asiakirjansa kesäkuun loppupuolella.

Suomen ja Ison-Britannian puolustusministeriöt allekirjoittivat kahdenvälistä puolustusyhteistyötä koskevan yleisen puitejärjestelyn (Framework Arrangement) 9.7.2016. Puitejärjestelyn mukaan yhteistyötä vahvistetaan muun muassa koulutus- ja harjoitustoiminnassa. Suomen osallistuminen JEF:iin tukisi konkreettisella tavalla puolustusyhteistyön kehittämistä ja syventämistä merkittävän eurooppalaisen toimijan kanssa. JEF-osallistuminen tukisi myös ns. Pohjoisen ryhmän (Northern Group) piirissä tehtävää yhteistyötä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi